

Till våra närmaste

Till dig som är anhörig,

Kanske har din dotter, syster eller väninna nyligen berättat för dig att hon funderar på att bilda familj på egen hand, eller att hon redan väntar ett barn efter att hon fått hjälp på en klinik. Då har du kanske en mängd frågor och känslor. Kanske känner du dig inte enbart positiv utan även orolig kring vad det kommer att innebära. Det här informationsmaterialet är framtaget för dig som är anhörig till en någon som funderar på, försöker eller redan har fått ett barn utan en partner. Vi vill beskriva vad ett beslut att bli ensamstående förälder kan innebära för mamman och barnet, och vad det kan innebära för dig som närstående. Vi vill också bemöta några frågor, som vi genom erfarenhet vet ofta dyker upp hos våra närmaste.

Barnlängtan

Att bilda familj på egen hand, och bli en ensamstående mamma, är inte alltid ett lätt beslut. I föreningen FEMMIS (Frivilligt ensamstående mammor med insemination/IVF) samlas många som funderar på, försöker eller redan är ensamstående föräldrar till barn som kommit till genom assisterad befruktning. Vårt medlemsantal ökar stadigt, liksom antalet barn. I FEMMIS har vi det gemensamt att vi söker hjälp med assisterad befruktning för att förverkliga våra drömmar om en familj.

Reaktioner från omgivningen

När en kvinna väl bestämt sig för att försöka få barn på egen hand, har det ofta föregåtts av ett noggrant övervägande. När hon sedan står inför att börja berätta för familj och nära vänner om sina planer kan hon känna sig både nervös och förväntansfull. Vi vill ju gärna ha våra närmastes stöd inför de viktigaste besluten vi tar i våra liv och om man upplever att man inte får stöd av de människor som står en närmast kan man känna sig besviken.

Här tror vi att det är viktigt att även anhöriga får tid att fundera och bearbeta beskedet. Kvinnan har redan påbörjat denna process, och har därför ett tankemässigt och känslomässigt försprång. Familjemedlemmar och vänner behöver därför tid att "komma ikapp". Det finns självklart de som blir ifrågasatta i sitt beslut. Vi tror att det bakom en inledande tveksamhet kan finnas en genuin oro och omtänksamhet om dottern, systemen eller väninnan. En oro för hur hon känslomässigt ska orka igenom den process det innebär att bli gravid på egen hand, med de eventuella besvikelser som kan komma i form av utebliven graviditet, eller missfall. Hur ska hon orka att ta hand om ett barn själv? Hur ska hon klara att ekonomiskt försörja sin familj? Hur kommer det bli för barnet att växa upp utan en andra förälder? Hur kommer omgivningen att reagera på familjebildningen?

Trots den oron är det angeläget att ställa frågorna- ställ hellre frågor än kom med värderande kommentarer. Även om detta inte är det sätt du skulle ha valt att bilda familj på, ber vi dig respektera din väninnas/dotters/släktings val. Vi är alla olika och det som är rätt för en person behöver inte vara rätt för en annan.

Förälder+barn=familj?

Normen för en familj är fortfarande kärnfamiljen, mamma, pappa och barn. Allt som avviker från detta mönster får ofta andra benämningar; styvfamiljer, adoptionsfamiljer, plastmammor/pappor, utvidgad familj och så vidare. Sanningen är att en familj kan se ut på en mängd olika sätt och likafullt vara en hel familj. Det är viktigt att bejaka detta, inte minst för att barnen som växer upp ska kunna känna att deras familj "räknas" lika mycket som andras. Många Femmismammor brukar därför prata med sitt barn om hur den egna familjen ser och om hur andra familjer kan se ut. Forskning visar att det inte finns några skillnader mellan donatorbarn och andra grupper av barn i avseende hur de mår och klarar sig i livet när de blir vuxna. Så är det även för barn som vuxit upp med en ensamstående förälder. I detta sammanhang har det alltså mindre betydelse om barnet växer upp i en heterosexuell familj med två föräldrar, en lesbisk familj med två föräldrar eller med en ensamstående mamma eller pappa.

Hur kommer barnen hantera "pappa-frågan"?

Det finns inga färdiga svar på hur våra barn kommer att uppleva och hantera det faktum att de inte har en närvarande pappa och att en donator har bidragit till att de finns. Under sin uppväxt kommer barnen troligtvis aldrig att kunna utveckla en relation till donatorn. I Femmis möter de andra familjer med barn som delar samma ursprung. Barnen finns över hela Sverige, de möts på sommarläger och på regelbundna träffar där de lär känna andra barn vars familjer är lika deras egna. Därigenom hoppas vi att de stärks i sina identiteter, och att de finner vänner som de kan relatera till den dag deras funderingar om sitt ursprung fördjupas. För en del barn kommer detta säkert att väcka frågor, medan det för andra barn kanske inte kommer att bli så viktigt. Det vi hoppas kunna förmedla till våra barn är att de från första stund är efterlängtrade, önskade och att de är det bästa som hänt i deras mammas liv.

Öppenhet

Vi uppmanar alltid våra medlemmar att vara så öppna de kan om barnets ursprung – från första stund. Ju oftare en kvinna talar om sitt beslut att bilda familj på egen hand, desto enklare och desto mer okomplicerat och avdramatiserat blir det att berätta.

Ibland undrar närstående över vad de ska svara om någon annan

frågar dem vem eller var pappan till barn. Fråga hur svaret bör formuleras. Det kanske räcker det med något så enkelt och sanningsenligt som "Min dotter/syster har bildat familj på egen hand. Hon har fått hjälp av en klinik. Därför finns det ingen pappa i familjen." Om du vill veta mer om hur du kan prata med barn kan du också läsa informationsbladet "För förskola, fritidshem och skola" som finns på vår hemsida www.femmis.se

Stöd och avlastning

För många av våra medlemmar är det viktigt att släktingar och nära vänner vill skapa en relation till barnet. Att ett barn har flera vuxna i sitt liv, utöver sin förälder, känns angeläget. Många av barnen i Femmis har en nära och innerlig relation till sin mammas syskon, morföräldrar, gudmor/gudfar (fadder), eller liknande. Eftersom familjer med ett barn är vanliga i vår förening kan vi också känna att relationen till exempelvis kusiner eller andra släktingar känns viktig att bygga. För de flesta människor blir relationerna till släkt och familj viktigare när de får barn, detta gäller även oss som är frivilligt ensamstående. Naturligtvis kan omgivningen fungera som en stödfunktion för mamman. För det mesta klarar sig en ensamstående förälder utmärkt, men avlastning då och då underlättar. Det kan ju förstås också vara så att man blir sjuk, behöver hjälp att hämta på förskolan, hjälp med veckohandling eller något annat.

Tveka inte att fråga om du kan hjälpa till på något sätt. En del av oss är vana att vara kompetenta, självgående och kan därför ha lite svårt att be om hjälp då vi kan känna att vi måste klara allting själva (eftersom vi valt att bilda familj själva).

Vi hoppas att du snart kommer att få möta en fantastisk liten varelse som du får möjlighet att följa på nära håll och förundras över!

Om något skulle hända

Som ensamstående och förälder kan det vara bra att förbereda sig på det otänkbara. Vad händer om jag blir allvarligt sjuk? Vem tar hand om barnet/barnen om jag dör? Det är viktigt att du som anhörig vet den ensamståendes önskan.

Det kan vara bra som närstående att veta att när en förälder blir oförmögen att ta sitt föräldraansvar, är det socialtjänstens skyldighet att utse en lämplig vårdnadshavare för barnet/barnen. Om föräldern inte har upprättat något dokument som tydliggör hennes önskan, är det inte alls säkert att hennes närmaste släktingar bedöms som lämpliga och barnet/barnen kan komma att placeras hos någon annan. Att bli utsedd som lämplig innebär inte det som vi kanske tycker ligger närmast, det vill säga att en mormor, morfar eller annan släkting blir vårdnadshavare. Finns det däremot ett dokument om mammans önskan är det brukligt att denna följs. Riktlinjer för att skriva ett sådant dokument finns på föreningens interna hemsida.

FEMMIS, Frivilligt Ensamstående Mammor med Insemination/IVF är en förening för ensamstående som funderar på att bli, försöker bli eller har blivit förälder genom assisterad befruktning med donator på klinik. Vi:

- har idag ca 800 medlemmar i olika faser i processen att bli förälder.
- arbetar för att skapa nätverk för medlemmarna och deras barn genom träffar och läger.
- sprider information om ensamståendes möjligheter att få och leva med barn.
- tar fram informationsmaterial till myndigheter och institutioner, i syfte att informera om vår och våra barns situation i för ett smidigt bemötande.
- tar del av och bidrar till svensk och internationell forskning som rör vår och våra barns situation.

Läs mer om oss på femmis.se